

Rutin för kretsar inför väpnad konflikt

Svenska Röda Korset

www.rodakorset.se

Förord

Du har hittat Svenska Röda Korsets rutin till kretsar inför och i väpnad konflikt. Detta innebär antagligen att din krets har aktiva verksamheter och även en upparbetad lokal krisberedskap som ni formulerat i en lokal krisberedskapsplan, bra jobbat! Denna rutin fungerar som ett komplement till övrigt stöd och handboken för lokal krisberedskap. Scenariot väpnad konflikt kan för vissa kännas långt bort samtidigt som det för andra kan uppfattas som en nära överhängande risk. Svenska Röda Korset gör bedömningen att det är ett scenario vi inte kan utesluta och därför behöver förbereda oss på. Den här rutinen finns för att hjälpa alla kretsar i arbetet med att utveckla sina verksamheter och sin lokala krisberedskapsplan för att planera med väpnad konflikt som en del i ekvationen.

Det är upp till kretsen att lägga arbetet med denna rutin på en passande nivå. I dokumentet finns en checklista med rubriker som följs av beskrivande kapitel. Kretsen behöver inte genomföra allt i denna vägledande rutin direkt. För många kretsar kan det snarare vara rimligt att prioritera de lägst hängande frukterna som ni hittar i det här dokumentet. Börja med att bestämma en gemensam ambitionsnivå och vilka som företrädelsevis håller ihop arbetet. I rutinen finns det flera rubriker med **Att göra** som hänger ihop med checklistan. Det är i dessa moment som kretsen utvecklar sin verksamhet för att stärka beredskapen inför väpnad konflikt. Det är ni inom kretsen som lägger ribban för hur ni tar er an arbetet med rutinen. Kom ihåg att börja med det ni känner är genomförbart och viktigt för era verksamheter.

Innehåll

Inledning	4
Syfte och användning av vägledningen	4
Totalförsvar och väpnad konflikt	5
Den internationella humanitära rätten innehåller regler i krig	6
Med grundprinciperna som kompass	8
Checklista	9
Säkerhet och riskbedömning	11
Organisering av frivilliga	12
Verksamheters roll i väpnad konflikt	13
Logistik	14
Samverkan och extern kommunikation	15
Befolkningsskydd och evakuering	16
Hälsofrämjande och sjukvård	17
Grundläggande humanitära behov	18
Avslutning och uppföljning	19

Inledning

Syfte och användning av rutinen

Syftet med den här rutinen är att hjälpa er krets att utveckla er förmåga att agera om en väpnad konflikt drabbar Sverige. Kretsen kan använda rutinen som ett tillägg till [Handbok – lokal krisberedskap](#). Detta för att utveckla er lokala krisberedskapsplan med perspektiv som rör väpnad konflikt i krisberedskap.

Svenska Röda Korsets krisberedskap bygger på den samlade humanitära förmågan hos alla lokala kretsar. Den verksamhet som kretsarna bedriver i vardagen bygger grunden för att Svenska Röda Korset ska kunna agera i kris och väpnad konflikt. Det betyder att om ni i kretsen har skrivit er plan, förankrat den bland era vardagsverksamheter och kontinuerligt övar har ni redan kommit en bra bit på vägen i ert arbete med lokal krisberedskap. Den här rutinen hjälper kretsen att lägga på ett ytterligare lager till sin lokala krisberedskap. Om kretsen inte har skrivit en lokal krisberedskapsplan, är det ett viktigt första steg att göra inför användningen av denna rutin.

I checklistan finns prioriterade ämnesområden i kretsens planering för väpnad konflikt. Kretsen kan använda checklistan som ett verktyg för att stärka sin befintliga vardagsverksamhet. Det är också viktigt att förbereda och göra frivilliga införstådda i vårt uppdrag som rödakorsare. Genom att också tänka på väpnad konflikt i den lokala krisberedskapsplanen höjer kretsen sin beredskap.

När kretsen använder checklistan bör kretsen alltid utgå från de vardagsverksamheter den bedriver idag. Med dessa som utgångspunkt kan kretsen planera för hur den kan prioritera, anpassa och utöka verksamheterna för att bemöta de behov som kan uppstå i en väpnad konflikt. Kretsen bör utgå från den [behovsundersökning](#) som finns tillgänglig för att identifiera de lokala behoven i sitt område. Nästa steg för kretsen är att skriva en lokal [krisberedskapsplan](#). Utifrån de befintliga verksamheterna och den lokala krisberedskapsplanen har kretsen möjlighet att bedöma sin förmåga och börja planera för att agera i en potentiell väpnad konflikt. Utifrån detta resultat kan kretsen uppdatera sin krisberedskapsplan och i detta arbete lägga på perspektivet från väpnad konflikt.

Att planera för väpnad konflikt och lokal krisberedskap är ingen egen verksamhet. Den kan ses som en process för att planera och förbereda för att ställa om sin ordinarie verksamhet vid behov. Denna process är viktig att upprepa. I vår beredskap är det våra ordinarie verksamheter som utgör grunden för förmågan att agera i en väpnad konflikt. Då kan ett sätt att tänka för att stärka ordinarie verksamheter vara ”för att förbereda oss inför väpnad konflikt, vad behöver vi göra i vardagen?”. Genom att undersöka lokala behov, utvärdera kretsens befintliga resurser och förmågor kan kretsen identifiera områden som den behöver utveckla för att möta humanitära behov under väpnad konflikt. Detta hjälper även kretsen att hitta nya ordinarie verksamheter att utveckla i samband med att behov som tidigare inte upptäckts nu blivit tydliga.

Använd kretsens ordinarie krisberedskapsplan och Handboken Lokal krisberedskap, vid planering av verksamhet inför väpnad konflikt. Gå där till sida 16 och genomför stegen 1–7 med väpnad konflikt som scenario. Checklistan, som du snart kommer till, är inte i kronologisk ordning eller enligt vilken verksamhet som är högst prioriterad. Den är sorterad efter teman och det är upp till kretsen att utifrån lokala behov och egen kapacitet välja själv var man börjar arbeta.

Vi behöver ha ödmjukhet och förståelse för att dessa frågor kan väcka oro och känsla av utsatthet hos frivilliga och deltagare i våra verksamheter. Tänk därför redan i planeringen in hur stödet till frivilliga kan stärkas för att uppdragen ska vara hållbara. Kretsen behöver ta hänsyn till att händelser i lokalsamhällen drabbar även de frivilliga, vilket ställer högre krav på stöd.

I all verksamhet som Svenska Röda Korset bedriver utgår vi från att främja trygghet, tillit, lugn, samhörighet och hopp. Det är vägledande oavsett vardag, kris eller väpnad konflikt. Läs mer i [Handboken för krisstöd och krisstödjare](#), avsnitt 3.

Det svenska totalförsvvarssystemet bygger på krisberedskapssystemet vilket i sin tur bygger på samhällets ordinarie strukturer i vardagen.

Svenska Röda Korsets beredskap för väpnad konflikt bygger på samma princip, då den bygger på den lokala krisberedskapen som har sin grund i kretsarnas ordinarie verksamheter.

Totalförsvvar och väpnad konflikt

Sveriges totalförsvvar innebär landets samlade resurser för att hantera konsekvenserna av och svar på en väpnad konflikt. Totalförsvvaret vilar på ett fungerande krisberedskapssystem som i sin tur grundar sig på samhällets ordinarie funktioner. Mer information om totalförsvvaret finns i kursen *Krisberedskap och totalförsvvar i Sverige* som du hittar på [Rednet](#). Fram till 2023 presenterades totalförsvvaret som en *förlängning* av krisberedskapen, men där det sker ett skifte i samhället och totalförsvvaret får en större roll i beredskapsplaneringen. Något som kännetecknar i första hand krisberedskapssystemet är att det vilar på tre principer.

Ansvarsprincipen

Den som har ansvar för en verksamhet i vardagen har även ansvaret vid en kris. Det betyder exempelvis att kommunerna hanterar skolan även vid en kris. Ansvarsprincipen gäller även vid väpnad konflikt.

Likhetsprincipen

Under en kris ska verksamheten, så långt som möjligt, fungera på samma sätt som när det inte är kris. Verksamheten ska också finnas på samma plats om det är möjligt.

Närhetsprincipen

En kris ska hanteras där den inträffar och av de som är närmast berörda och ansvariga. Om de lokala resurserna inte räcker till kan de förstärkas med regionala och nationella resurser.

Dessa principer omfattar även Svenska Röda Korset. Det är främst den lokala kretsen som agerar för att möta och hantera de lokala behov som finns i kretsens geografiska upptagningsområde. Om behoven i en kris eller väpnad konflikt blir större än vad kretsen klarar av finns det stöd att få från närliggande kretsar eller nationellt. Velfungerande vardagsverksamheter och lokala krisberedskapsplaner, i landets alla kretsar, borgar för att Svenska Röda Korset har förmåga att agera i såväl kris som väpnad konflikt. Om en väpnad konflikt drabbar Sverige kommer sannolikt internationella delar av vår rörelse att börja verka i vårt land. I så fall kan kretsen komma att verka bredvid eller i samverkan med exempelvis Internationella rödakorskommittén, mer känd som ICRC.

Om Sverige blir angripet av en annan stat försätts samhället i skärpt beredskap eller högsta beredskap. Övergången till skärpt eller högsta beredskap innebär att delar av eller hela samhället stramas åt. Det innebär bland att krigsplaceringar och allmän tjänsteplikt kan bli aktuella. Krigsplacering och allmän tjänsteplikt påverkar i sig inte uppdraget som rödakorsare, men kan påverka möjligheten till engagemang om exempelvis frivilligas arbetstider förändras. Därför är det viktigt att kretsen har planerat för vad som händer om förtroendevalda och frivilliga blir upplåsta i sina ordinarie yrken. [Läs mer om vårt övergripande uppdrag i väpnad konflikt.](#)

Den internationella humanitära rätten innehåller regler i krig

Den internationella humanitära rätten, även kallad krigets lagar, ska tillämpas i Sverige om Sverige deltar i en väpnad konflikt. Den internationella humanitära rätten gäller i alla väpnade konflikter och oavsett vem som startade konflikten. Den syftar till att begränsa det lidande som väpnade konflikter orsakar för civila och stridande och reglerar vilka stridsmetoder och vapen som får användas. Det finns också regler till skydd för personer som inte deltar eller inte längre deltar i striderna, som civila, humanitär personal, sårade, sjuka, krigsfångar, frihetsberövade, skeppsbrutna, civil och militär sjukvårds- och själavårdande personal. Den humanitära rätten sätter även upp ramar som vi på Svenska Röda Korset behöver förhålla oss till, bl.a. för att inte utsätta oss själva, kollegor eller de vi finns till för att hjälpa för risker. Det är därför viktigt att exempelvis veta vad som är skyddat och hur skyddet kan gå förlorat.

Den internationella humanitära rätten innehåller även regler som skyddar sådan opartisk humanitär verksamhet som Svenska Röda Korset bedriver. I nästa avsnitt kan du läsa mer om Svenska Röda Korsets uppdrag i väpnad konflikt.

Att vi agerar i enlighet med principerna om opartiskhet och humanitet ger vår humanitära verksamhet ett *särskilt skydd* i händelse av väpnad konflikt. Detta särskilda skydd innebär att parterna i en konflikt ska skydda och respektera oss och vår verksamhet. Om inte parterna i en konflikt kan möta drabbade människors humanitära behov, behöver de tillåta opartisk humanitär hjälp att komma fram.

Det finns också regler om hur det röda korset, den röda halvmånen och den röda kristallen får användas. De får bara användas för att utmärka sjukvård i krig. Det är staten som äger skyddsembblemet. Nationella rödakorsföreningar, som Svenska Röda Korset, har fått tillstånd att använda det röda korset i sin logotyp. Vi måste respektera dessa regler och inte missbruka eller oavsiktligt använda emblemet på ett felaktigt sätt. Det är viktigt att alla våra lokaler, fordon och frivilliga är utmärkta med rätt logotyp för situationen.

Nationella föreningar som Svenska Röda Korset har *inte* en roll att samla bevisning om misstänkta brott mot den internationella humanitära rätten eller att fördöma brott mot den internationella humanitära rätten. Om frivilliga i händelse av väpnad konflikt i Sverige skulle få information om misstänkta brott mot den internationella humanitära rätten, kan denna information delas med Internationella rödakorskommittén (ICRC). ICRC kan då ta upp detta i sin konfidentiella dialog med parterna i en konflikt.

Det är viktigt att såväl anställda som frivilliga har grundläggande kunskaper om den internationella humanitära rätten. Mer information om krigets lagar finns på Rednet.

ATT GÖRA:

Läs mer om [krigets lagar](#). Tips på den sidan är vår kurs *Krigets lagar och folkrätten runt omkring*, föreläsningar och fördjupande spännande läsning. På sidan om [emblemriktlinjerna](#) finns information om hur det röda korset får användas.

Vid ytterligare frågor kontakta folkratt@redcross.se

Svenska Röda Korsets uppdrag i väpnad konflikt

Grunden för Svenska Röda Korsets uppdrag i väpnad konflikt finns i den internationella humanitära rätten, i Genèvekonventionerna, och i rödakors- och rödahalvmånerörelsens stadgar. Där står det att nationella föreningar ska utföra insatser för att erbjuda humanitärt bistånd till civila och andra skyddade personer under en väpnad konflikt. Det kan vi både göra som del av vår stödjande roll till svenska staten och på eget initiativ. Vår stödjande roll innebär att Svenska Röda Korset efter överenskommelse med Sveriges regering, eller en myndighet, ges i uppdrag att utföra åtaganden som normalt vilar på det offentliga. Vi kan också, i samverkan med staten, omhänderta, evakuera och vårda sårade och sjuka. Vi kan också återupprätta kontakt mellan och återförena anhöriga som har skingrats i konflikten. Vi ska även stötta svenska staten att sprida kunskap om och säkerställa respekt för den internationella humanitära rätten och skydds- emblemen.

LÄS MER:

Läs mer om vårt uppdrag i relation till [Genèvekonventionerna och rödakors- och rödahalvmånerörelsens stadgar](#). Det är viktigt att alla frivilliga känner till vår roll att tillhandahålla humanitär hjälp var den än behövs till alla som behöver den. Tillträde till drabbade människor är en nödvändighet för att uppfylla denna roll.

Svenska Röda Korset är också en frivillig försvarsorganisation med särskilt uppdrag att medverka i sjukvård och verksamheten för civilbefolkningens skydd enligt förordningen [1994:524] om frivillig försvarsverksamhet. Samtidigt som vi är en frivillig försvarsorganisation är det viktigt att komma ihåg att vi alltid verkar utifrån våra grundprinciper. Läs mer om grundprinciperna och vad de innebär i nästa kapitel.

För att möta humanitära behov under en väpnad konflikt behöver vi ha kapacitet att göra behovsbedömningar. Det är särskilt viktigt för att kunna följa principen om opartiskhet. I våra behovsbedömningar och i våra humanitära insatser behöver vi ta hänsyn till olika sårbarheter hos olika delar av befolkningen. Vi behöver vara medvetna om att vissa människor löper större risk att drabbas än andra och planera våra insatser därefter. Kom ihåg att de som upplever störst utsatthet ofta är de som hörs och märks minst.

Lokala kretsar spelar en viktig roll i att Svenska Röda Korset ska kunna leva upp till vårt humanitära uppdrag. Det är viktigt att alla kretsar utvecklar en förmåga att på lokal nivå kunna agera i enlighet med vårt uppdrag och samtidigt efterleva våra grundprinciper. Kretsen är Svenska Röda Korsets representant och utför den humanitära verksamheten på lokal nivå, samt ansvarar för en dialog med kommunala och regionala myndigheter och andra lokala aktörer.

Svenska Röda Korset har även ett ansvar för att frivilliga får stöd i sitt uppdrag. Nivå och omfattning av stöd behöver anpassas efter uppdrag och kontexten där det utförs. Planering av stödet görs med fokus på fyra olika områden som spelar in på frivilligas välmående: organisationen, uppdraget, gruppen och personliga faktorer. [Läs mer i Handboken för krisstöd och krisstödjare, stycke 6.1](#)

Med grundprinciperna som kompass

Henry Dunant lade grunden för vår rörelse efter att själv bevittnat konsekvenserna av en väpnad konflikt under slaget vid Solferino 1859. Under Röda Korsets grundande och framväxt har principer att arbeta efter alltid varit en viktig del. Opartiskhet och universalitet nämns exempelvis redan under första världskriget. De sju grundprinciper vi ser idag fastställdes 1965. Grundprinciperna är gemensamma och används av hela rödakors- och rödahalvmånerörelsen. I allt från vardagsverksamhet till kris och konflikt.

Våra sju grundprinciper är:

Humanitet: Vårt mål är att förhindra och lindra mänskligt lidande, var det än uppstår och vem det än drabbar. I väpnade konflikter innebär detta att ge vård och hjälp till de sårade och sjuka samt att skydda liv och värdighet för dem som inte deltar aktivt i striderna, såsom civila och krigsfångar.

Opartiskhet: Röda Korset ger hjälp till dem som behöver det mest, utan att göra någon åtskillnad baserat på exempelvis nationalitet, etnisk tillhörighet, religion, social ställning eller politiska åsikter. Vi prioriterar alltid vår hjälp utifrån den som har störst behov.

Neutralitet: För att få och bevara allas förtroende väljer vi inte sida i konflikter och engagerar oss inte i meningsskiljaktigheter av politiskt, etniskt, religiöst eller ideologiskt slag. Neutralitet är ett medel för att nå, förhandla och samverka med alla parter för att kunna bistå de som behöver vår hjälp. I väpnade konflikter innebär detta att vi inte tar, eller uppfattas ta, ställning för någon av konfliktparterna och inte använder vår verksamhet för politiska syften eller för att gynna någon part i konflikten.

Självständighet: Röda Korset är självständigt. Även om vi har en stödjande roll till staten i humanitära frågor ska vi alltid behålla och tillåtas behålla vårt oberoende. Detta säkerställer vår möjlighet att agera enligt våra grundprinciper och att ge hjälp på basis av behov. I väpnade konflikter betyder det att Röda Korset kan bedriva våra humanitära insatser utan politisk inblandning eller påtryckningar från externa parter.

Frivillighet: Röda Korset är en frivilligorganisation. Vårt arbete utförs av frivilliga som är beredda att hjälpa människor i nöd utan att förvänta sig ekonomisk vinning. Att våra frivilliga redan är på plats är en av organisationens största styrkor och möjliggör snabb och flexibel respons på akuta situationer.

Enhet: I varje land kan det enbart finnas en rödakors- eller rödahalvmåneförening. Enhet är viktigt för att undvika dubbelarbete och för att organisationen ska kunna ge snabb och samordnad hjälp i nödsituationer.

Universalitet: Tillsammans bildar de nationella rödakors- och rödahalvmåneföreningarna världens största mänskliga skydds nät. Vi arbetar enligt samma grundprinciper, och bistår varandra – lokalt, nationellt och internationellt.

I väpnade konflikter innebär dessa grundprinciper att rödakors- och rödahalvmånerörelsen strävar efter att tillhandahålla humanitärt bistånd på ett neutralt, opartiskt och självständigt sätt. Vi arbetar för att förhindra och lindra mänskligt lidande genom att erbjuda medicinsk vård, mat, vatten, skydd och andra livsnödvändigheter till de drabbade. Vårt arbete bygger på respekt för människans värdighet och rättigheter, oavsett vilken sida av frontlinjen personen befinner sig på.

Checklista

Den här checklistan ger kretsen möjlighet att snabbt och enkelt få en överblick över sin planering inför höjd beredskap. Kretsen rekommenderas utse en eller flera, förslagsvis de som samordnar den lokala krisberedskapen, att ansvara för att utveckla krisberedskapsplanen och vardagsverksamheterna

i linje med denna rutin. Varje rubrik har ett tillhörande kapitel som är separata teman som kretsen kan använda för att stärka de delar av krisberedskapsplanen som ni bedömer behöver förstärkas. Checklistan och kapitlen behöver inte läsas kronologiskt.

Rubriker	Att göra som förberedelser för agerande under väpnad konflikt
Säkerhet och riskbedömning	Utgå från kretsens riskbedömning i den lokala krisberedskapsplanen och fundera över vilka ytterligare risker som kan tillkomma under väpnad konflikt.
	Gör en säkerhetsplanering kring hur kretsen kan fortsätta bedriva en trygg verksamhet för både frivilliga och deltagare. Kom ihåg att detta gäller alla säkerhetsaspekter – emotionell, fysisk och psykisk säkerheten.
	Utgå alltid från Svenska Röda Korsets förhållningsregler vid insatser med hög riskfaktor. Se därför till att samtliga frivilliga gått kursen "Var försiktig".
Organisering av frivilliga	Säkerställ att alla frivilliga i kretsen är medvetna om Svenska Röda Korsets uppdrag i en väpnad konflikt och att frivilligpolicyen stadgar att alla frivilliga är en del av organisationens gemensamma beredskap.
	Upprätta en kontaktplan inom kretsen med höjd för att varken telefoni eller internet fungerar under väpnad konflikt. Exempelvis med kretsens lokal som samlingsplats.
	Med hjälp av behovsundersökning och riskbedömning, se över kretsens möjlighet att rekrytera, utbilda och organisera befintliga och nya frivilliga i ett kraftigt förändrat säkerhetsläge. Ta gärna hjälp av dem som är nationella utbildare.
	Planera och organisera stödet till frivilliga med hänsyn till uppdrag och kontext.
Verksamheters roll i väpnad konflikt	Fungerande vardagsverksamheter är skyddande för personer som drabbas av kris och väpnad konflikt. Överväg eventuell förändring i vardagsverksamheters uppdrag i kris och väpnad konflikt.
	Utveckla förmågan hos frivilliga i vardagsverksamheter att ställa om och agera i kris och väpnad konflikt genom tillgängliga utbildningar.
	Lära sig mer om kretsens roll i rödakorsrörelsen under väpnad konflikt.

Rubriker	Att göra som förberedelser för agerande under väpnad konflikt
Logistik	Kretsen behöver lista sina resurser och besluta hur de stödjer vår roll i väpnad konflikt.
	Kretsar behöver planera för att lokaler och andra tillgångar kan komma att behövas för att vara en del av Svenska Röda Korsets samlade förmåga att förmedla humanitärt stöd
Samverkan och extern kommunikation	Gör en gemensam plan för hur kretsen ska komma i kontakt med andra aktörer.
	I en väpnad konflikt är vår neutralitet, opartiskhet självständighet än viktigare. Därför behöver kretsen redan i fredstid vara varsam med hur den ingår avtal eller avsiktsförklaringar med externa parter. När kretsen ingår avtal med externa aktörer påtalar ni dessa grundprinciper och säkerställer att avtalet tydligt förhåller sig till dem.
Befolknings-skydd och evakuering	Kretsen behöver fundera kring hur dess vardagsverksamheter kan spela en roll om evakuering blir aktuell. Kretsen kan inte ingå i en Frivillig resursgrupp.
	Evakuering kan också ske till kretsens geografiska område. Därför behöver kretsen vara medveten om att det snabbt kan uppstå ett kraftigt ökat antal människor i behov.
Hälsofrämjande och sjukvård	Verksamheter som i vardagen har kontakt med sjukvården, som främjar hälsa eller kan stödja med första hjälpen har en högt prioriterad roll i väpnad konflikt.
	Kretsar och första hjälpen-grupper behöver planera för hur förstahjälpare kan stödja i uppdrag som kretsen får samt fortsätta sprida kunskap om första hjälpen.
	Behovet av psykosocialt stöd och akut krisstöd ökar vid väpnad konflikt. Därför bör alla frivilliga gå Att mötas i vardag och kris, för att känna till hur de ska agera med psykologisk första hjälpen. Därutöver kan frivilliga gå Att vara krisstödjare för att ha ytterligare verktyg för att agera som krisstödjare.
Grundläggande humanitära behov	Mat, vatten och skydd. Dessa tre behov är avgörande för människors liv i en väpnad konflikt. Därför behöver kretsen undersöka sina möjligheter att förse befolkningen med detta. Utöver kommunikation med lokala aktörer kan kretsen utveckla den egna förmågan att förse dessa behov. Om kretsen exempelvis ordnar med matkassar eller presentkort i vardagen finns en verksamhet att skala upp i väpnad konflikt.

Säkerhet och riskbedömning

Väpnad konflikt är en osäker och känslig situation med extremt hög riskfaktor. Både sannolikheten att något farligt inträffar samt konsekvensen av det som kan inträffa är hög. Därför är det av yttersta vikt att kretsen har förmåga att bedöma omgivningen den verkar i. Att bedöma om en situation är säker eller inte är alltid svårt att avgöra. Om Sverige drabbas av en väpnad konflikt är det därför viktigt att först och främst följa myndigheters rekommendationer. För kretsen är det viktigt att komma ihåg att även i vardagsverksamheter göra risk- och säkerhetsbedömningar när saker i omgivningen ändras. Att kontinuerligt arbeta med dessa frågor i vardagen förbereder verksamheten på att kunna göra det när omgivningen förändras. Skillnaden är att bedömningen behöver göras mycket oftare och noggrannare i väpnad konflikt.

Det främsta medlet för att öka kretsens och den enskildes säkerhet är att utveckla den gemensamma kunskapen om säkerhet. Till detta finns Svenska Röda Korsets säkerhetsguide **Var försiktig!** att använda i tillägg till onlinekursen med samma namn. Säkerhetsperspektivet ska vara en del i all verksamhetsplanering. Alla verksamheter kan använda sig av dokumentet **Var försiktig!** och självbedömningsformuläret som finns där för att öka frivilligas förståelse för säkerhet som rödakorsare. Vid insatser utöver den ordinarie vardagsverksamheten bör alla frivilliga fylla i självbedömningsformuläret innan deltagande i insatsen.

ATT GÖRA:

I tillägg till säkerhetsföreskrifterna i **Var försiktig!** bör kretsen vidta ytterligare åtgärder. Att göra en säkerhetsplanering kan exempelvis se ut så här:

- 1. Definiera** hur riskerna i en väpnad konflikt påverkar kretsens lokala arbete.
- 2. Etablera** svar på hur kretsen hanterar definierade risker. **Utse** en eller flera som under normalläge uppdaterar detta vid behov och som även kan göra detta mer frekvent i händelse av misstänkt eller faktiskt inledd väpnad konflikt.
- 3. Utvärdera och bedöm** återkommande hur kretsen skapar möjlighet till säkra förutsättningar för frivilliga att agera i en osäker omgivning, samt säkerställer att uppdragen fortsatt är hållbara. Kanske kretsen hittar nya sätt att utföra verksamhet på för att kunna fortsätta driva den säkert.

Verksamhet	Definiera risk	Etablera plan
EXEMPEL 1: Besöksverksamhet	Vägen till äldreboendet är inte längre säker.	Nya sätt att hålla kontakten med de som behöver besök, exempelvis teams.
EXEMPEL 2: Läxhjälp	Lokalen är inte längre tillgänglig.	Läxhjälp flyttas till annan säker plats och plan för hur vi gör det.

Att planera säker verksamhet i riskfyllda miljöer handlar inte om att vidta åtgärder för att alltid kunna bedriva den på samma sätt som i vardagen. Grunden är att tidigt upptäcka risker och förändra verksamheten innan det inträffar en incident. Genom att göra övningar som den ovan, diskutera frågorna som finnas i *Handbok lokal krisberedskap* och involvera hela kretsens verksamheter i arbetet skapar kretsen gemensamt en säkerhetskultur. Med fler som är säkerhetsmedvetna höjer kretsen direkt säkerheten för både frivilliga och deltagare i sina verksamheter. Kretsen bör också vara medveten om att i händelse av väpnad konflikt med kraftigt försämrat säkerhetsläge kan ICRC verka parallellt med kretsen.

Organisering av frivilliga

En väpnad konflikt kommer med största sannolikhet att förändra och förstora det humanitära behovet. Därför är det viktigt att kretsens styrelse är beredd på att ta snabba beslut om att förändra organisationen av frivilliga. Där ska den behovsanalys kretsen gjort i samband med krisberedskapsplanen guida vilka verksamheter som är prioriterade att organisera frivilliga i. Frågorna i slutet av detta kapitel kan användas som tillägg till kretsens lokala krisberedskapsplan för att beskriva befintliga frivilligresurser i väpnad konflikt.

För att underlätta frivilligt engagemang under en väpnad konflikt är det viktigt att kretsen planerar sin bemanning. Detta genom att inkludera frivilliga i kretsens förberedelser. På så sätt kan kretsen identifiera vilka som riskerar att inte kunna fortsätta sina uppdrag och därför behöva ersättas med nya frivilliga. Kretsen kan inte krigsplacera frivilliga.

För att fortsätta kunna bedriva hållbara frivilliguppdrag behöver organisationen ta hänsyn till tre aspekter. Vilken verksamhet ska bedrivas? Hur ser kontexten ut? I vilken utsträckning är frivilliga själva berörda eller drabbade?

Den främsta resursen kretsen har att tillgå är sina befintliga frivilliga, och så blir även fallet i händelse av väpnad konflikt. Alla de som regelbundet engagerar sig i kretsens pågående verksamheter är också en del av Svenska Röda Korsets samlade beredskap inför både kriser och väpnad konflikt. I alla verksamheter består basen av de frivilliga, det är hos dem kunskapen om, engagemanget för och kontakten med behovsgrupper finns.

Det är viktigt att kretsen förbereder sig på att agera utefter rödakorsrörelsens humanitära uppdrag i väpnad konflikt. Frivilliga som är aktiva i kretsens ordinarie arbete är alltid grunden till kretsens förmåga att agera vid kris och i väpnad konflikt. Därför är det viktigt för kretsen att bygga medvetenheten bland alla frivilliga.

För att ytterligare utveckla sin beredskap bör kretsen utbilda frivilliga i de särskilda rollerna som är; krisstödjare, insatsledare och förstahjälpare.

Inom Svenska Röda Korset krigsplacerar vi inte våra frivilliga. En av de främsta anledningarna är att vi idag för dialog med myndigheter i dessa frågor för att utreda hur vi kan utföra vårt humanitära uppdrag på bästa sätt. Om du som frivillig är krigsplacerad i en roll utanför ditt uppdrag som rödakorsare går det fortfarande att vara frivillig i vardagsverksamheter och krisinsatser. Däremot, när din krigsplacering aktiveras bör du räkna med att inte samtidigt kunna utföra ditt uppdrag som rödakorsare.

ATT GÖRA:

Diskutera, besluta och genomför insatser kring följande frågor:

Känner kretsens frivilliga till att de är en del av en krisberedskapsorganisation?

Vilka informationsinsatser behöver kretsen genomföra för att alla frivilliga ska veta om att det ingår i alla rödakorsares frivilliguppdrag att vara en del av den gemensamma krisberedskapen. Det kan ofta vara inom det ordinarie uppdraget i ett anpassat format.

Verksamheters roll i väpnad konflikt

Grunden för verksamheter i väpnad konflikt är att vardagsverksamheter så långt det är möjligt fortsätter att fungera för alla särskilt utsatta grupper. Igenkännbara aktiviteter främjar trygghet och är en skyddande faktor för personer som drabbas av kris och väpnad konflikt. Förändringar i verksamheterna kan handla om att inkludera nya målgrupper, byta lokaler, eller justera aktiviteter.

För att kretsen lättare ska kunna agera snabbt vid en väpnad konflikt är det viktigt att ha planerat för vad en verksamhet kan göra annorlunda då. Det kan kretsen göra genom att formulera vad verksamheten gör i vardagen och hur den kan utöka eller utvidga sin roll i en väpnad konflikt. Vid kriser eller väpnad konflikt kan andra frivilligföreningar välja att ingå i den Frivilliga Resursgruppen, ofta kallad FRG.

Som rödakorsare agerar vi alltid utifrån våra egna grundprinciper och aldrig under annan utmärkning än vår logotyp. Detta innebär att även om vi är en frivillig försvarsorganisation kan vi inte verka under styrning av andra, exempelvis som Frivillig resursgrupp.

I en väpnad konflikt behöver därför kretsens verksamheter ha förmåga att leda och styra sig själva med hjälp av kretsens styrelse. Att planera i förväg underlättar för ett snabbare och mer effektivt agerande när omvärlden plötsligt ändrar sig.

ATT GÖRA:

Kretsen bör utse ansvarig person eller arbetsgrupp, förslagsvis den eller de som redan arbetar med den lokala krisberedskapen, som genomför denna typ av planering tillsammans med frivilligledare och frivilliga i samtliga verksamheter som kretsen driver. Det är prioriterat att frivilligledare från kretsens samtliga verksamheter är delaktiga i denna process. Planeringen behöver inte ta mycket tid från de frivilliga, men den är en viktig del i processen av att medvetandegöra alla rödakorsare om att vi är en organisation som har en roll i väpnad konflikt. Vi kan bara leva upp till vår roll om alla vi rödakorsare gemensamt tar ansvar för den.

Vardag	Kris	Väpnad konflikt
EXEMPEL 1: Second hand-butik	Gåvohantering – seond hand-butiken och dess frivilliga tar emot gåvor för att distribuera dem till de krisen drabbat.	Nav för lokalt arbete, mottagning och distribution av nödhjälp.
EXEMPEL 2: Besöksverksamheter på ordinarie platser såsom sjukhus, äldreboenden och häkten.	På ordinarie plats eller upprättad trygghetspunkt.	På evakueringscentraler, mottagningspunkter eller i kretsens egna lokaler.
EXEMPEL 3: Språkcafé	Språkcafé och säkerställ att samhällsinformation finns tillgänglig för målgrupp.	Språkcafé med informations-spridning till målgrupp, samt säkerställ säkra hänvisningar.

Då vår möjlighet att, som organisation, utföra vårt humanitära uppdrag under väpnad konflikt bygger på vår gemensamma förmåga på att bemöta lokala behov under normalläge, så är det viktigt att kretsen utvecklar sina verksamheter i vardagen. Dessa förbereder och stärker lokalsamhället, minskar sårbarheter hos målgrupper och skapar möjligheter att anpassa och utöka vår förmåga i en väpnad konflikt. Det är därför bra om kretsen tänker på mångfald när den rekryterar frivilliga. Det ger kretsen bättre möjligheter att möta bredare behovsgrupper. Utifrån dessa verksamheter kan kretsen skapa en stabil grund med utbildade frivilliga som har en förkunskap kring hur de ska agera vid en väpnad konflikt.

Logistik

Lokala frivilliga har en viktig roll i det logistiska stödet under en humanitär insats. Stora delar av den humanitära insatsen som krävs under en väpnad konflikt bygger i sin tur på logistikfunktionen. Logistik är en stödfunktion och ansvarar för att det som verksamheterna behöver i form av material, utrustning eller tjänster införskaffas i rätt kvantitet, rätt kvalitet, till rätt tidpunkt och till rätt plats. Vid en väpnad konflikt i Sverige kommer vi att behöva förstärka logistikfunktionen för att få fram den materiella hjälpen som efterfrågas. Alla verksamheter vi driver kommer att på ett eller annat sätt behöva understöd från en fungerande logistikfunktion.

Inom rödakors- och halvmånerörelsen bygger mycket av det logistiska arbetet på lokala frivilliga. Det är dessa som redan befinner sig på plats och har viktig lokalkännedom. Blivande utbildade frivilliga logistikere kan stötta upp med lokal logistik, vilket i sin tur kan leda till en mer effektiv insats. Den internationella hjälpen som eventuellt kommer till Sverige kan, utöver materiella resurser, även innefatta specialister på bland annat logistik. Tillsammans med dessa kan kretsen bidra med sina lokala förmågor att utföra det operativa arbetet. Därför är det viktigt att kretsar förbereder sig för att utföra denna avgörande uppgift.

Den mest uppenbara verksamheten som kan få en viktig roll i logistikkedjan är alla second hand-butiker som kretsar driver runt om i Sverige. De kretsar som redan nu har en välfungerande second hand-verksamhet (och kanske även tillgång till fordon och lagerlokaler) kan besitta resurser som kan komma att behövas. Lokalen kan fungera som lokalt nav för samordning och fördelning av de resurser kretsen kanaliserar. Även kretsar med begränsade materiella resurser kan bidra i logistikarbetet med, exempelvis, frivilliga och andra resurser och förmågor de har i sina nätverk.

Om kretsen själva saknar en förmåga den identifierar som viktig kan kretsen upprätta samverkan med en annan förening. Genom att etablera samverkan med andra föreningar kan kretsen snabbare och smidigare sätta upp en samordnad respons. Detta stärker även kretsen i sin lokala krisberedskap över lag. Det finns flera andra frivilliga försvarsorganisationer som kretsen kan samverka med för att förstärka sin insatsförmåga. Några av dessa är:

- Frivilliga Radioorganisationen (FRO), arbetar med samband och kommunikationssystem. Med resurser att upprätta kommunikation när vanliga kanaler som telefoni och internet inte fungerar.
- Bilkåren – Sveriges bilkårers riksförbund, samlar och utbildar fordonsförare som bland annat kan delta i civilförsvaret.
- Frivilliga Automobilkåren (FAK), organiserar frivilliga för att stärka förmågan att köra fordon och hantera logistikmateriel.

Logistiken handlar inte bara om kretsens förmåga att hantera lagerföring och förflyttning av varor, utan även att göra en bedömning av hur, var och när kretsen gör sina inköp.

UTVECKLING AV LOGISTIKFUNKTIONEN INOM SVENSKA RÖDA KORSET:

Tjänstepersonsorganisationen arbetar med att utveckla logistikere som en frivilligroll. Erbjudande om frivilligroll och utbildning inom logistikfunktionen kommer att ges till kretsarna för att stärka deras kapacitet när rollen och utbildning är färdigutvecklade.

Samverkan och extern kommunikation

Samverkan är ett viktigt verktyg för att flera separata aktörer ska kunna uppnå gemensamma mål som de annars inte hade kunnat nå. Resurserna är begränsade och det är viktigt att effektivisera de resurser som finns tillgängliga och prioritera så att de riktas dit de behövs mest. Samverkande aktörer kan dela information med varandra vilket ger alla inblandade en bättre lägesbild att planera sina insatser ifrån. Det blir lättare för kretsens frivilliga att utföra sina uppdrag tillsammans med exempelvis kommunen om det finns fungerande koordinering från ledningen.

Vid en väpnad konflikt är det Svenska Röda Korset roll att samordna och koordinera det internationella stödet från rörelsen. Detta innebär också att det kan bli kretsens uppgift att ha en förmåga att ta emot

resurser som anländer lokalt. Detta innebär att det är viktigt för kretsen att upprätthålla kontakten både med lokala aktörer samt med den centrala organisationen inom Svenska Röda Korset.

För kretsen är samverkan med kommunen högt prioriterat. Det är kommunen som har det geografiska områdesansvaret och som driver mycket av den verksamhet som är relevant för kretsen att samverka med. Samverkan kan ske genom att samverka i gemensamma verksamheter eller kontinuerlig dialog om beredskap inför kris och väpnad konflikt. Dialogen är även viktig med tanke på att kretsen kan komma att bli en del av det humanitära världslandsstödet som kommer internationellt ifrån inom rödakors- och rödahalvmånerörelsen.

ATT GÖRA:

Kretsen bör utveckla kontakter med andra lokala aktörer som på olika sätt kan stärka kretsens verksamheter eller där kretsen kan fylla en stödjande roll. Kretsen kan använda sig av matrisen nedan för att identifiera vilka behov samverkan kan fylla och komma att handla om:

Behov	Annan aktör	Kretsens roll
EXEMPEL 1: Fler människor söker sig till kommunens trygghetpunkt.	Kommunen, med den personal de förstärker lokalen med.	Stötta upp med frivilligresurser utifrån behov, kompetens och resurser.
EXEMPEL 2: Sårbara grupper, exempelvis äldre, drabbas av social isolering i hemmen.	Kommunens äldreomsorg (vilken ofta en eller flera privata aktörer driver).	Utifrån uppdragets karaktär, stötta upp med frivilliga från besöksverksamheter, och/eller nyutbildar och organiserar spontanfrivilliga. Säkerhetsaspekter behöver särskilt uppmärksammas.

Kretsen kan också vända på matrisen för att identifiera vilka kretsen behöver samverka med för att stärka kretsens egna verksamheter:

Kretsens verksamhet	Nytt behov	Stöttande aktör
EXEMPEL 1: Kretsens språkcafé.	Verksamhetens deltagare söker information om ytterligare lokalt stöd.	Kommunen tar fram lokal information om tillgängligt stöd på ytterligare språk.
EXEMPEL 2: Kretsen har social verksamhet för äldre. Både i sin lokal och med besök.	Kommunens hemtjänst har personalbrist.	Stöttar upp med frivilliga från besöksverksamheter.

Befolkningsskydd och evakuering

Befolkningsskydd innebär att skydda civilbefolkningen från konsekvenserna av en väpnad konflikt. Detta innefattar exempelvis varningssystem, skyddsrum och när civilbefolkning behöver flytta på sig vid utrymning och evakuering. Befolkningsskyddet har många operativa delar och har därför en direkt innebörd för kretsar och frivilliga.

Flera verksamheter som kretsar bedriver i vardagen kan fylla viktiga funktioner i samband med befolkningsskyddet. Verksamheter som rödakorsvärdar, läxhjälp kan exempelvis vara behövda i ett skyddsrum. Vidare kan förstahjälpare behöva stötta upp ordinarie sjukvård genom att behandla enklare skador som annars skulle riskera att låsa upp sjukvårdspersonal. För kretsen handlar utveckling av verksamheter kopplade till befolkningsskydd om att förbereda sina ordinarie verksamheter på att vi har ett uppdrag att fylla. Vi som organisation ska inte rekrytera frivilliga som saknar ett vardagsuppdrag i väntan på att engagera sig i väpnad konflikt. Vi driver verksamheter i vardagen som lindrar och förhindrar mänskligt lidande, samtidigt som vi förbereder oss på att agera i ett mer akut sammanhang.

För att förbereda sig behöver kretsen fundera på, planera för och förbereda verksamheter som kan delta i en potentiell organisering inom befolkningsskydd och evakuering. Styrelsen, tillsammans med krisberedskapsansvariga i kretsen, har en viktig roll i att främja verksamheter i vardagen som har möjlighet att anpassa sin verksamhet till att fylla en roll i denna uppgift. Verksamheter som många kretsar redan driver som kan mobiliseras inom befolkningsskydd behöver bli inkluderade i planeringen och själva komma överens om hur denna verksamhet kan anpassa sig och komma

behövande till nytta i en väpnad konflikt. Det är viktigt att komma ihåg att kretsen inte är ansvarig för att stå med skyddsrum eller själv genomföra evakueringar. Däremot har vi en definierad stödjande roll inom dessa områden som vi ska kunna leva upp till. Just på grund av den stödjande rollen är det viktigt att kretsen vet vad den kan komma att behöva stötta andra aktörer med och att andra aktörer vet vad kretsen har för resurser och kompetens att stötta med.

ATT GÖRA:

Kretsen kan utöka sin kontakt med exempelvis kommunen gällande vardagsverksamheter som kan få en betydande roll inom befolkningsskydd.

- Använd matrisen om samverkan och extern kommunikation för att identifiera vilka typer av offentliga verksamheter kretsen behöver knyta kontakt med.
- Om kontakt redan är upprättad med identifierade aktörer, eller när den är det, behöver ni gemensamt komma överens kring frågorna
 - Vad är vår frivilligverksamhets roll i väpnad konflikt?
 - Om den förändras, hur?
 - Hur kan vi planera för att uppfylla den?
 - Vem har vilka ansvar?
- Reflektera över om kretsen har behov av att fler av dess frivilliga är utbildade inom en roll i krisberedskapen.

Hälsofrämjande och sjukvård

I Sverige har Svenska Röda Korset en enligt lag definierad stödjande roll inom sjukvården under väpnad konflikt. Enligt förordning [1994:524] om frivillig försvarsverksamhet har vi en roll i frågan för sjukvård och civilbefolkningens skydd. Vi tar som stödjande organisation aldrig över det primära ansvaret för organiseringen av sjukvården eller det individuella patientansvaret. Däremot är det viktigt att vi kan leva upp till vårt uppdrag. Vår policy kring hälsofrämjande aktiviteter är att vi prioriterar lokalt hälsofrämjande arbete. Några säkra antaganden vid en väpnad konflikt är att sjukvården kommer bli mycket mer belastad, tvingas prioritera bort patienter som till vardags skulle ha fått vård och tvingas skicka hem patienter i större utsträckning. Vidare kan sjukvården sakna personal som blir uppbunden i annan verksamhet, vilket kan leda till ett behov av stöd från frivilliga. Det är i dessa sammanhang som vår förmåga att ta initiativ samt vår stödjande roll blir relevant. Behoven kommer att se annorlunda ut runt om i landet vilket innebär att kretsars agerande också kommer skilja sig åt. Planering och förberedelser för kretsar kan dock komma att se liknande ut.

Om kretsen känner sig redo att utveckla sin krisberedskapsplanering, som grundar sig i ”från vardag till kris”, kan den lägga till ytterligare en nivå som kopplar till väpnad konflikt. Befolkningens hälsa kan komma att påverkas och ordinarie verksamheter bli extra belastade med fler drabbade grupper. Det kan göra att kretsens vardagsverksamheter blir extra viktiga. Det handlar om förstärkning av utbildning frivilliga, exempelvis att en förstahjälpare går utbildningen i masskadehändelse.

Om kretsen har en förstahjälpengrupp är det viktigt att denna har kontakt med regionala sjukvårdsresurser för att upparbeta samverkan kring planering och övningar. Om kretsen inte har en förstahjälpengrupp kan den antingen ta kontakt med närmsta krets som har en grupp, för att undersöka det geografiska behovet av en till. Antingen startar kretsen en ny förstahjälpengrupp, eller så kan kretsarna börja samverka kring den redan befintliga. Det viktiga är inte att alla kretsar har en egen grupp, utan att kretsar har en tillräcklig geografisk täckning med förstahjälpenresurser. Dessa resurser ska också vara övade, därav vikten av att samverka kretsar emellan.

ATT GÖRA:

I planeringen av hälsofrämjande aktiviteter och första hjälpen kan kretsen börja med att utgå från de verksamheter den redan har. En viktig utveckling av dessa verksamheter är att definiera rollen i väpnad konflikt och utifrån detta göra en plan på aktiviteter verksamheterna behöver genomföra.

Exempel: Förstahjälpengrupp

Roll i väpnad konflikt	Aktiviteter för att kunna utföra rollen
Utföra förstahjälpeninsatser i lokalområde. Första omhändertagande och överlämning till ordinarie sjukvård.	Genomgå samtliga utbildningar som finns att tillgå inom frivilligrollen.
	Upparbeta kontakt med ordinarie sjukvård inom regionen. Exempelvis genom studiebesök hos ambulanscentral.
	Öva tillsammans med ordinarie sjukvård eller räddningstjänst för att stärka den gemensamma förmågan.
	Identifiera geografiska områden med större sårbarhet för de negativa hälsoeffekter en väpnad konflikt kan innebära.

Grundläggande humanitära behov

I alla konflikter är grundläggande humanitära behov en viktig del i rödakorsrörelsens arbete. Med förstörd infrastruktur kommer befolkningen snabbt att behöva nödvändigheter som mat, vatten, sanitet och husrum. Verksamheter som arbetar med grundläggande behov kommer bli en viktig del, och behovet av utdelning av mat, matkuponger, kläder, hygienprodukter med mera behöver möta ett ökat behov. Ett möjligt scenario är att resurserna inte kommer att räcka till alla, i det fallet är det väldigt viktigt att på förhand ha genomfört en lokal behovsundersökning att utgå ifrån för att på ett systematiskt sätt kunna hjälpa de som är i störst behov av hjälp. Ett annat scenario är att frivilligas egna grundläggande behov inte tillgodoses utan behöver tas om hand i verksamheten.

De kretsar som redan arbetar med grundläggande humanitära behov, har en bra grund för att kunna utöka verksamheten under en väpnad konflikt, då de redan har system på plats för distribution av förnödenheter. Exempelvis genom att det finns ett kylskåp i second hand-butiken där behövande kan hämta mat, till återkommande soppkök och matkasseutdelning. En redan befintlig verksamhet bygger både relation till och vetskap om att det finns hjälp att få från Röda Korset lokalt. Detta gör att kretsen bygger både medvetenhet och förtroende. En krets som driver en fungerande verksamhet har betydande förutsättningar att kunna fortsätta stötta de mest sårbara i en väpnad konflikt.

Att göra en lokal kapacitetsbedömning hjälper kretsen att identifiera och lokalisera vilka resurser som finns där kretsen verkar. Där kan även identifieras vilken kapacitet som saknas för att kunna möta de behov som kan tänkas uppstå. I andra konfliktområden har den lokala rödakors- eller halvmåneföreningen exempelvis identifierat andra

relevanta aktörer. På så sätt kan kretsen snabbt hänvisa vidare människor i behov och hjälp och stöd som Röda Korset inte kan erbjuda. Precis som det är värdefullt att ha detta på plats i vardagen, blir det än mer aktuellt om verksamheter snabbt behöver förändras utifrån nya behov som uppstår vid en väpnad konflikt.

ATT GÖRA:

Genomför en lokal kapacitetsbedömning och koppla till kretsens behovsundersökning. Detta kan kretsen göra genom att genomföra nedan steg för att vidare utveckla sin krisberedskapsplan:

1. Samla deltagare till kapacitetsbedömningen. Det bör vara representanter från de som gjort kretsens behovsundersökning och verksamheter som arbetar med insatser kopplat till grundläggande humanitära behov.
2. Inhämta och sammanställ information om befintliga resurser och kapaciteter inom samhället, inklusive utbildning, sjukvård, lokala organisationer och infrastruktur som kretsen kan vara en del av att mobilisera eller hänvisa till i en nödsituation.
3. Identifiera vad kretsen kan göra för att främja mobiliseringen av dessa resurser, både sett till vardagsverksamhet och i omställning vid en väpnad konflikt.
4. Utveckla kontakt med identifierade resurser och upprätta samverkan med dessa för att stärka den gemensamma förmågan att hantera behoven ni identifierat.

Avslutning

Uppföljning

Som avslutning finns ingen sammanfattning av rutinen, se i stället checklistan som en sammanfattning av det viktigaste för kretsen att ta med sig. Som avslutning kommer en uppmaning till uppföljning av detta arbete. Se detta arbete som en cirkulär process i samband med att frivilliga slutar och börjar, kretsen utvecklar sina verksamheter och samhället runtomkring förändras.

Aktualitet och relevans: Hotbilden och samhällets behov förändras över tiden. Genom att regelbundet uppdatera sin krisberedskapsplan och sina förberedelser inför väpnad konflikt blir kretsen bättre anpassad till de aktuella hoten och behoven i lokalsamhället.

Samarbete och koordination: Totalförsvarsplanering innebär ofta samarbete med andra organisationer och myndigheter. Genom att ha en aktuell och tydlig planering kan kretsen uppdatera koordineringen av sin verksamhet med relevanta aktörer. Uppdateringar kan även inkludera ny information om kontaktpersoner och resurser hos andra aktörer som kan vara viktiga vid en kris-situation eller väpnad konflikt.

Utbildning och övning: Det är viktigt att kontinuerligt utbilda och öva nya likväl som erfarna frivilliga och även att öva krisberedskapsplanen för att hitta förbättringsområden i densamma. Genom att utbilda frivilliga och öva olika scenarion kan kretsen både förbättra sin beredskap inför kriser och väpnad konflikt och använda lärdomar till att utveckla sin planering inom dessa frågor.

Effektivitet: Genom att regelbundet följa upp och revidera sina förberedelser, exempelvis efter en övning, kan kretsen identifiera ineffektiva eller föråldrade strategier och åtgärda dessa. Detta gör det möjligt att optimera resursanvändningen och säkerställa att kretsen är så effektiv som möjligt i en nödsituation. Kretsen kan göra detta vid behov eller årsbasis.

Tillit och trygghet: Att ha en väl genomtänkt och aktuell totalförsvarsplanering skapar tillit och trygghet både inom kretsen och hos lokalsamhället. Medlemmar och samhällsinvånare kan känna sig trygga i vetskapen om att kretsen är förberedd på olika scenarier.

Lagar och regler: Lagar och regler kan förändras och det svenska totalförsvaret befinner sig i en återuppbyggnadsfas. Därför kan externa faktorer påverka den interna planeringen som kretsen därför behöver uppdatera.

Nu är rutinen slut. Förhoppningsvis har kretsen identifierat flera utvecklingsmöjligheter för sina verksamheter. Ett sista stort tack riktas till kretsen för att ni arbetar med dessa komplicerade och svåra frågor.

